© opgaveskyen.dk

Kommakursus

Startkomma

Navn:

Klasse:

Kommakursus

© opgaveskyen.dk

Når man sætter startkomma, er der nogle regler, man kan følge. Her skal du lære 8 kommaregler, som gør det nemmere for dig, at sætte kommaer i dine tekster.

Regel nr. 1: Der sættes komma mellem sætninger som har både udsagnsled (O) og grundled (X).

Der sættes komma mellem to sætninger, som begge har et par **X** og **O**.

O er udsagnsled og fortæller tiden i sætningen. Det kan beskrive en handling eller tilstand. Udsagnsleddet er det led, hvor du kan sætte **JEG** foran.

X er grundleddet og er det led, som viser **hvem/hvad**, der gør det, som udsagnsleddet fortæller.

Læreren læser teksten højt , mens eleverne lytter på hende.

X O X O

ØV DIG: Find X og O i sætningerne og sæt komma

1. Om morgenen er Iben træt for der er hun lige vågnet.
2. Louise tabte tenniskampen men det er hun ligeglad med.
3. Kaffen er stadig varm så du kan ikke drikke den endnu.
4. Hele familien skal til Spanien men måske skal faren ikke med
5. Du skal ikke spise osten for den er for gammel.
6. Der er problemer med S-toget i dag for signalerne virker ikke.
7. Jens måtte ikke låne Oles nye cykel men det måtte Iris gerne.
8. Du skal passe godt på min hund i trafikken for den er bange for biler.
9. Hele klubben fejrede den nye træner som skulle overtage førsteholdet.
10. I regnskoven er der altid varmt for der bliver det aldrig vinter.
11. Vil du med i parken i dag eller vil du hellere være alene hjemme?
12. Majse kan ikke spille kamp på onsdag så de må finde en anden spiller.

Hvilke ord står lige efter kommaerne?

© opgaveskyen.dk

Regel nr. 2: Der sættes komma omkring indskudte sætninger.

En indskudt sætning er en sætning, som kan tages ud af den originale sætning, så denne stadig giver mening. Når der er en indskudt sætning, kan grundled (O) og udsagnsled (X) blive skilt ad:

FX **Min bil** , **som holder her** , **er blå og orange.**

X Indskudt sætning O

Min bil er blå og orange

X O

ØV DIG: Sæt komma før og efter den indskudte sætning herunder

1. Min mor som er læge arbejder meget.
2. I morgen skal Ida som er min kusine på ferie til Mallorca.
3. Mit hus det gule på hjørnet er lige blevet malet.
4. Statsministeren fra partiet Venstre holdt en lang tale i folketingssalen.
5. Kagen som ellers så lækker ud blev ikke spist op.
6. Manden der var syg havde ligget på sygehuset i 2 dage.
7. Min trøje som er meget varm ligger i sommerhuset.
8. Min morfar den gamle fisker er gået på pension.
9. På vej mod Jylland lige mellem Århus og Aalborg ligger Randers.
10. Fra båden som er 20 år gammel plejer vi at fiske.

Skriv selv 5 sætninger med indskudte sætninger i.

© opgaveskyen.dk

Regel nr. 3: Der sættes komma ved opremsning.

FX **Han købte ost , mælk , havregryn , brød og majs.**

ØV DIG: Sæt kommaer i sætningerne

1. Husk nu sovepose telt lommelygte liggeunderlag og vandrestøvler.
2. Skal huset males grønt rødt sort eller hvidt.
3. I dammen var der en svane fire ænder to gæs og en masse fisk.
4. Vil du helst feje gulvet støvsuge trapperne handle ind eller tømme opvaskeren?
5. De spiste både andesteg kartofler risengrød og flæskesteg den aften.

Hvad har du i penalhuset? Rems nogle af tingene op med opremsningskomma her:

Regel nr. 4: Der sættes komma, hvis **som** og **der** kan skiftes ud med hinanden.

I nogle sætninger er det lige meget, om man skriver som eller der. Hvis **som** kan skiftes ud med **der**, eller omvendt, skal der komma foran.

FX **Det er den nye bil , som kører bedst.**
Det er den nye bil , der kører bedst.

ØV DIG: Sæt kommaer i sætningerne

1. Det er min mor der altid kommer for sent.
2. Kender du en som kan løbe et maraton?
3. Vi skal bruge en bog der har over 200 sider.
4. Der skrives spørgsmålstegn efter sætninger som er spørgsmål.
5. I Brønderslev er der en borgmester som gerne vil have flere tilflyttere til byen.

Regel nr. 5: Der sættes komma ved navnetillæg.

Når navne nævnes som en slags ekstrainformation, sættes kommaet omkring navnet. Det skal kun sættes omkring navnet, hvis sætningen giver mening uden navnet.

FX **Den nye dreng , Jakob Larsen , var rigtig sjov.**

ØV DIG: Sæt kommaer i sætningerne

1. Klassens tysklærer Mona Klausen skrev en masse ting på tavlen.
2. I morgen kommer Lasses far Sofus på besøg.
3. Min hund Fido kan lave forskellige tricks.
4. I Danmark sejler færgen Maren Mols mellem Århus og Odden.
5. Trøjen blev designet af en tøjdesigner Lars Gårdbo sidste år.

Regel nr. 6: Der sættes komma foran **fordi** og **men**.

Der skal som regel altid sættes et komma foran **fordi** eller **men** i en sætning.

FX **De kom for sent til fødselsdagen , men de havde husket gaven.**
Hun græd hele natten , fordi hun havde ondt i en tand.

ØV DIG: Sæt kommaer i sætningerne

1. Jeg skulle have været i skole i dag men jeg blev syg.
2. Jeg tog ikke telefonen fordi jeg var i bad.
3. Skolen var lukket pga. store mængder sne men det var børnene ikke kede af.
4. Simon ønskede sig en kælk i julegave men det fik han ikke.
5. I morgen skal Mie til København fordi der er koncert i Operahuset.

MEN

© opgaveskyen.dk

Regel nr. 7: Der sættes komma foran **HV-ord.**

Der sættes komma foran spørgeord, der starter med HV.
Det er fx hvornår, hvor, hvordan, hvorfor, hvilke, hvem

FX **Læreren fortalte eleverne , hvordan de skulle lave opgaven.**
Drengen vidste ikke , hvem der havde stjålet cyklen.

ØV DIG: Sæt kommaer i sætningerne

1. Jeg skal nok fortælle dig hvor vi skal hen i morgen.
2. Vil du vide hvad jeg har købt til dig i gave?
3. Børnene fortalte aldrig hvorfor de ikke ville sove.
4. Ved du hvilke knapper du skal trykke på?
5. I avisen stod der hvornår den nye butik åbnede.

Regel nr. 8: Der sættes komma foran at.

Der sættes næsten altid komma foran at – dog ikke, hvis der kommer et udsagnsord bagefter

FX **Hun fortalte, at fødselsdagen var sjov.**

Bussen startede med at køre gennem den gamle bydel.

AT står foran et udsagnsord, derfor ikke komma foran at her.

ØV DIG: Sæt kommaer i sætningerne. Husk at holde øje med udsagnsord efter AT.

1. Dagen startede med at hun kom for sent op.
2. Hr. Madsen kan godt lide at grave i haven i weekenden.
3. Vil du med ud at købe noget nyt tøj til mig i morgen?
4. Senere så hun at cyklen var forsvundet fra garagen?
5. I avisen stod der at den nye borgmester kunne lide at spille tennis.
6. Du skal huske at du skal til svømmestævne i weekenden.
7. Jeg vil gerne have at du er helt ærlig nu.
8. Vidste du at solen altid står op i øst.
9. Det er i september at bladene begynder at falde af træerne.
10. Han blev ved med at vippe på stolen.
11. Er det moderne at gå med gule bukser nu?

© opgaveskyen.dk

Øvelse gør mester

Sæt kommaer i teksten herunder. Øv dig i reglerne, som du lige har lært. Hvis du er i tvivl et sted, så brug reglen med X og O, den kan hjælpe til at overskue sætningen, hvis de andre regler ikke kan bruges.

Sæt kommaer i disse sætninger. Kryds af, hvilken regel du brugte.

	X og O	Indskudt sætning	Opremsning	Som/der	Navnetillæg	Foran fordi eller men	Før HV-ord	Foran at
Min yndlingsfarve er lilla men jeg kan også lide grøn.								
I går fortalte hun at hun snart ville komme på besøg.								
Han cykler i skole fordi det giver frisk luft.								
På onsdag kommer den nye minister Ole Stensen til byen.								
Må jeg spørge dig om hvornår vi skal af sted?								
Jeg vil gerne købe en sofa som har plads til 5 personer.								
Birkerød Bio som er meget lille har ikke så mange gæster.								
Vil du købe kød ost smør og rugbrød?								
Jeg er ikke helt sikker på hvordan jeg skal komme hjem.								
Metrologerne kan fortælle at sommeren bliver varm.								
Min taske den sorte en står i køkkenet.								
Lasse har både været skuespiller stuntmand og instruktør.								
Du må komme med fordi du er syg.								
Jeg ved ikke hvornår festen starter på fredag.								
Det er ikke mange navne der starter med Z.								
Julius kender en dreng Liam Nielsen som synger godt.								
Jeg fik lige at vide at Albert ikke kommer med til koncerten.								
Du må ikke låne jakken men du kan låne min trøje.								
Hanne synes det er synd at børnene i Afrika sulter.								
Det er min nye hund som løber i haven.								

© opgaveskyen.dk

Sæt kommaer i denne tekst. Brug X og O reglen de steder, hvor de andre regler ikke kan hjælpe dig.

Dovendyret

Dovendyret er et pattedyr som lever det meste af sit liv i trækronerne i regnskoven. Dovendyret spiser udelukkende blade men de er svære at fordøje fordi der er meget cellulose i. Dyret har derfor udviklet et fordøjelsessystem som ligner andre drøvtyggeres. Dovendyret er nødt til at være stor fordi fordøjelsessystemet er stort. Når den samtidig ikke må veje for meget når den lever i trætoppene har den ikke ret mange muskler. Den bevæger sig derfor meget langsomt. Den kan heller ikke gå eller stå som de andre pattedyr kan og det er sjældent at man ser den svømme. Dovendyret holder til i regnskoven i Sydamerika hvor der er masser af blade at spise. Den hænger i træerne mens den sover spiser føder og andet.

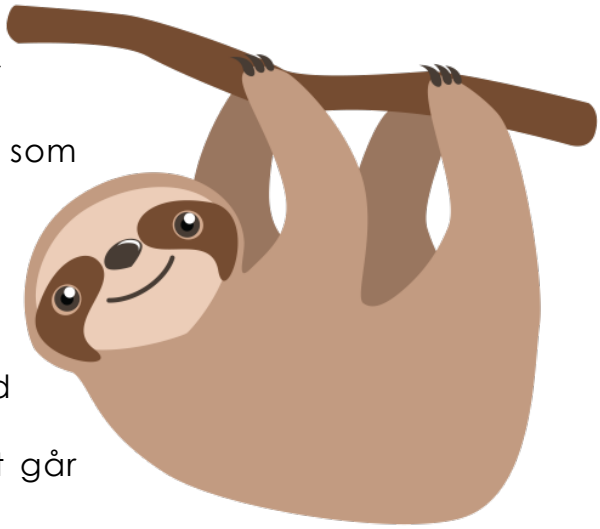

Dovendyret kan være fyldt med insekter der lever i dens pels. Der lever bl.a. en slags møl som lægger æg i dens afføring. Møllene lever i pelsen hvor de spiser de grønne alger som vokser på den. Dovendyret har en god lugtesans men den hører dårligt. Dovendyret går kun på toilettet en gang om ugen men det er vist en større begivenhed fordi dovendyret på den uge når at hobe en del afføring op. En biolog fra Swansea Universitet Rebecca Cliffe mener at dovendyret kan tabe på til en tredjedel af sin kropsvægt efter et toiletbesøg. Man kan undre sig over hvorfor dovendyret ikke bare går på toilettet oppe fra træet af. Rebecca Cliffe mener at det kan være en måde at lokke en mage til sig på.

© opgaveskyen.dk